

Kauno miesto poliklinikoje - nemokami skiepai nuo tymų

Kaune siaučiant ypač sunkiai ligai - tymams, nuo kurių apsaugoti gali tik skiepai, Kauno miesto poliklinika (KMP) informuoja, kad **turi deficitu tampančios vakcinos**, ir ragina tėvus paskiepyti savo atžalas, jeigu nebuvo kreiptasi anksčiau, bei pasitikrinti savo atsparumą tymams.

■ **Pagalba:** R. Ūsienė (nuotr. kairėje) ir D. Golubovienė pabrėžė, kad skiepai yra vienintelė priemonė, galinti apsaugoti nuo tymų, kurie yra labai pavojinga infekcija.

Laimio Steponavičiaus nuotr.

Pavojingiausias - vaikams

Kauno miesto poliklinikos Šilainių pirminės sveikatos priežiūros klinikos vedėja, šeimos gydytoja Rūta Ūsienė akcentavo, kad tymai pavojingiausi yra vaikams, jų mirštamumas nuo šios ligos yra vienas didžiausių, palyginti su kitomis ligomis. „Suaugusieji tymais perserga šiek tiek lengviau, bet ir jiems ši liga yra pavojinga“, – sakė gydytoja.

Didžiausią grėsmę tymai kelia neskiepytiems ar tik viena vakcinos doze skiepytiems kūdikiams, nėščiosioms, sutrikusio imuniteto asmenims. Net ir po dviejų dozių imunitetas tymams susiformuoja 97 proc. gyventojų.

„Anksčiau, kai buvo pakankamas pasiskiepijusių asmenų skaičius ir tymai neplito, asmenys, kurie buvo nepasiskiepiję arba jų imunitetas tymams buvo nepasiekęs reikiamo lygio, vis tiek galėjo jaustis saugūs, tačiau dabar ir jiems iškilo pavojus“, – akcentavo KMP Infekcinės kontrolės tarnybos vedėja Danutė Golubovienė.

Ausų infekcija pasireiškia 7–9 iš 100 susirgusių vaikų ir gali sukelti kurtumą. Viduriavimas kamuoja 8 iš 100 pacientų. Plaučių uždegimas išsivysto 1–6 iš 100 pacientų. Vienam iš tūkstančio pacientų pasireiškia smegenų uždegimas (ūmus encefalitas). Tai gali sukelti traukulius, kurtumą ar protinę negalią. Statistikos duomenimis, vienas iš

tūkstančio susirgusių tymais gali net mirti.

Skiepijami nemokamai

Vaikus geriausia skiepyti pagal esamą skiepų kalendorių, tai yra, kalbant apie tymus, pirma vakcina suleidžiama 15–16 mėnesių amžiaus vaikui, o antroji – jam sulaukus 6–7 metų, tačiau visuomet geriau pasiskiepyti kad ir vėliau, nei visai nesiskiepyti.

Didžiausią grėsmę tymai kelia neskiepytiems ar tik viena vakcinos doze skiepytiems kūdikiams, nėščiosioms, sutrikusio imuniteto asmenims.

Pavėlavus pasiskiepyti sudaromas individualus skiepų kalendorius. R. Ūsienė pridūrė, kad 15–16 mėnesių amžius pasirinktas ne šiaip sau, o todėl, kad tuomet imunitetas susidaro stipriausias, formuojasi lengviausiai. Paskiepijus imunitetas susidaro per maždaug dvi savaites.

Vaikai skiepijami nemokamai. Taip pat nemokamai skiepijami ir suaugusieji, kontaktavę su ligoniais, tačiau šiuo atveju skiepas apsaugos, jeigu asmuo spės

pasiskiepyti per 72 val. nuo galimo kontakto. Kitiems už skiepus teks susimokėti, tačiau pastaruoju metu įstaigos susiduria su problema, kur gauti vakcinos.

„KMP savo pacientais pasirūpino ir šiuo atveju. Kadangi skiepo efektyvumas geras, kai pacientai paskiepijami per 72 val po galimo kontakto su sergančiuoju tymais, KMP (Kalniečių padalinys) dirbs ir savaitgaliais. Čia bus skiepijami tik KMP pacientai. Privачios gydymo įstaigos turėtų taip pat pasirūpinti savo pacientais“, – sakė KMP direktoriaus pavaduotojas medicinai gyd. Raimundas Micka, suaugusiuosius raginant pasitikrinti ir savo atsparumą šiai komplikacijomis ar net mirtimi galinčiai pasibaigti infekcijai. Norintieji pasiskiepyti turi kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Kodėl susirgo tiek suaugusiųjų?

„Kai studijavau, pamatyti tymus buvo sudėtinga“, – pasakojo R. Ūsienė. Deja, pastaraisiais metais dėl to, kad sumažėjo skiepimų apimtys, tymų atvejų skaičius labai išaugo, o šiuo metu siekia rekordinį šalyje, ypač Kaune, lygį.

Didelės skiepimų nuo tymų apimtys (95 proc. pasiskiepijusių ir daugiau) yra pagrindinė tymų profilaktikos priemonė. Tad skiepai gali apsaugoti ne tik pasiskiepijusį asmenį, bet ir jo artimuosius bei kitus visuomenės

narius, kurių skiepyti negalima dėl jų sveikatos būklės.

D. Golubovienė citavo Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (NVSC) duomenis, pagal kuriuos šiemet iki kovo 14 d. vien Kauno apskrityje registruota net apie 200 įtariamų susirgimų tymais, 81 susirgimas jau patvirtintas, kitų rezultatų dar laukiama. Iš laboratoriskai patvirtintų atvejų daugiausia jų – Kaune (57), Kauno rajone (16). Dažniau nei kas antro susirgusio gyventojų būklė tokia rimta, kad jie paguldė į ligoninę – išsivystė komplikacijos.

NVSC žiniomis, 60 proc. ligonių sudaro 35–44 metų asmenys, kurių skiepimo būklė nežinoma. Iš 32 susirgusių vaikų vienas buvo skiepytas viena doze ir vienas – dviem dozėmis. Visi kiti susirgę vaikai nebuvo skiepyti nuo tymų. Tarp susirgusiųjų – 7, 9 mėnesių ir vos metus perkoję vaikučiai.

Ligoninėse gydoma apie 65 proc. ligonių, kuriems nustatyta tymų komplikacija (plaučių uždegimas, vidurinės ausies uždegimas ir kt.).

Kodėl susirgo tiek daug suaugusiųjų? Pagal nuo 1964 m., kai Lietuvoje pradėta skiepyti nuo tymų, galiojusius skiepimų planus, asmenys būdavo skiepyti ne daugiau kaip viena tymų vakcinos doze.

Užkrečiamųjų ligų AIDS centro (ULAC) duomenimis, asmenys,

Dirba savaitgaliais

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. Kalniečių padalinyje (kabineto nr. 100) gydytojas su slaugytoja laukia Kauno miesto poliklinikos pacientų, turėjusių kontaktą su sergančiais tymais asmenimis.

kurie gimė iki tų metų, didelė tikimybė, kad tymais jau sirgo ir taip įgijo imunitetą. Skiepytis, kad susidarytų visas imunitetas, reikia dviem vakcinomis.

Nuo 1988 m. skiepyta dviem vakcinos dozėmis, tačiau šia galimybe, skiepydami savo vaikus, gimusius tuo metu, galėjo pasinaudoti ne visi. Tik apie 1993–1994 m. pradėta nuosekliai skiepyti vaikus dviem vakcinomis, tad akivaizdu, kad yra nemenka suaugusiųjų grupė, kurių imunitetas tymams jau yra sumenkęs arba visai išnykęs.

Jų pačių saugumui taip pat būtina pasiskiepyti. KMP tyrimų tymų skiepų dozių skaičius yra ribotas, todėl pirmenybė bus teikiama prisirašiusiems prie KMP pacientams.

Nustatyti, ar pacientas atsparus tymams, galima NVSC laboratorijoje Kaune (Aušros g. 44), tyrimas yra mokamas.

Išberia po dviejų savaitių

Pirmieji tymų simptomai, jeigu užsikrečiama, kaip aiškino R. Ūsienė, pasirodo vidutiniškai po 14, bet gali atsirasti ir po 21 dienos nuo kontakto su sergančiu asmeniu. Užsikrečiama oro lašeliu būdu, taip pat per kvėpavimo takų išskyromis užterštas rankas, aplinkos daiktus.

Ligonis aplinkiniams pavojingiausias būna tada, kai yra išbertas, tačiau užkratą jau gali skleisti ir tada, kai dar nejaučia jokių simptomų. Tad išvengti kontakto su tymais sergančiu žmogumi yra sudėtinga, nes sunku įtarti, kuris žmogus jau serga, ir nuo jo galima užsikrešti, o kuris ne. Beje, labai retais atvejais bėrimų gali net ir nebūti ar jie būna netipiniai.

Dažniausiai tymai prasideda karščiavimu, vėliau – akių junginės uždegimu, sloga, kosuliu, burnoje atsiranda šviesios dėmelės. 3–7 ligos dieną veide prasideda bėrimas, kuris išplinta į kitas kūno vietas. Išbertos vietos neniežti. Bėrimas išlieka 4–7 dienas.

„Virusas yra toks lakus, kad kimba prie bet kurio nepasiskiepijusio ar nepersirgusio tymais organizmo. Neaplenkia net ir labai fiziškai stiprių žmonių, jau nekalbant apie silpnesnės sveikatos žmones“, – kalbėjo R. Ūsienė. Suserga 90–95 proc. neturinčių imuniteto tymams asmenų, kurie turėjo sąlytį su ligoniais. Vienas ligonis gali užkrėsti net iki 18 neturinčių imuniteto.

Vaistų nuo tymų nėra. Gydymas yra simptominis. Tiesiog malšinami pasireiškę simptomai. Lengvesniais atvejais pacientai gydytis lieka namuose, o sunkesniais pririekia ligoninės.